

Christelijke Gereformeerde Kerk Urk Eben-Haëzer
Almerelaan 1, 8321 JA Urk

Predikanten: Ds. A. van Heteren 0527-688978
Ds. A.C. Uitslag 0527-681593
Scriba: T. Woord 0527-688440
Postbus 177 8320 AD Urk
Mail: scriba@ebenhazer-urk.nl

Generale Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken
t.a.v de roepende kerk CGK Dordrecht- Centrum
drs. J. de Heer
Wittenstein 259
3326 MZ Dordrecht

Urk, 13-09-2017

Betreft : Revisieverzoek inzake vaststelling Minimumbijdragen Kerkelijke Kassen

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

Middels deze brief willen wij de vooraankondiging tot het indienen van een revisieverzoek, ingediend op 3 maart 2017, formaliseren.

Ons revisieverzoek betreft twee elementen:

- a. Procedurele overwegingen
- b. Inhoudelijke overwegingen

A. Procedurele overwegingen

In dit revisieverzoek willen we op dit punt bezwaar maken op twee onderdelen:

1. Intrekken revisieverzoek 05-09-2014
2. Gevolgde (stemmings)procedure die heeft geleid tot synodebesluit op 14-02-2017

1. Intrekken revisieverzoek 05-09-2014

De kerkenraad van Urk Eben Haëzer had op 05-09-2014 een revisieverzoek ingediend inzake de verhoging kerkelijke kassen. Dit revisieverzoek lag ter tafel van de GS 2016. Op 21 september 2016 bereikte ons echter een schrijven van Commissie 6 van de Generale Synode (zie Bijlage).

De commissie stelde in haar schrijven meerdere keren dat ons revisieverzoek "niet ontvankelijk" zou zijn. De commissie is hiermee haar kerkordelijke boekje te buiten gegaan. Niet een commissie van de synode stelt dat een revisieverzoek niet ontvankelijk is; dat is aan de synode zelf. De commissie heeft geen enkel mandaat gehad van de synode om dit te schrijven aan onze kerkenraad. De vraag of een revisieverzoek al dan niet ontvankelijk is, behoort bovendien allereerst op de tafel van commissie 7 te liggen en niet op die van commissie 6. Commissie 6 heeft hierin eigenmachtig gehandeld.

Daarnaast schreef de commissie het volgende aan onze kerkenraad: "overigens willen we onder uw aandacht brengen dat er in deze synode een voorstel ter tafel zal komen van deputaten financiële zaken om te komen tot een andere verdeling van de omslagen over leden en doopleden. Dat voorstel zou, indien het wordt aangenomen, een heel stuk aan uw bezwaren tegemoet kunnen komen.

Wij hebben dan ook de vraag of u, dit wetende, zou willen overwegen uw revisieverzoek betreffende de omslagen in te trekken. De zaak die u aankaart, zal namelijk op de synode behandeld worden".

De kerkenraad van Urk Eben Haëzer nam met dankbaarheid kennis van deze passage. Het gaf onze kerkenraad de idee, dat ons signaal was begrepen en dat aan onze bezwaren tegemoetgekomen zou worden. Het leidde ertoe, dat onze kerkenraad besloot positief in te gaan op het verzoek van Commissie 6 en het ingediende revisieverzoek in te trekken.

5

Later tijdens de synode verscheen het rapport van commissie 6 inzake de omslagen. Tot onze verbijstering bleek de commissie het oude omslagstelsel te willen handhaven. In het rapport aan de GS heeft de commissie ook niets geschreven over haar correspondentie met onze kerkenraad, waardoor de synodeleden informatie is onthouden. Bovendien heeft de commissie ook geen enkel contact gezocht met onze kerkenraad om "haar draai" uit te leggen. Als kerkenraad voelen we ons op dit punt er letterlijk "tussengenomen". Zo gaan we als broeders in de kerken toch niet met elkaar om? De handelwijze van commissie 6 is op dit punt laakbaar.

10

2. Gevolgde (stemmings)procedure die heeft geleid tot synodebesluit op 14-02-2017

15

De eerste bespreking van rapport 11 van commissie 6 inzake de omslagen leidde tot vele vragen. De meningen op de synode lagen zeer verdeeld. Ook stonden deputaten en commissie 6 lijnrecht tegenover elkaar. Diverse voorstellen werden ingediend door synodeleden. De synodepreses eindigde de bespreking van dit agendapunt door de wens uit te spreken, dat deputaten en commissie 6 een eensluitend voorstel aan de vergadering konden doen.

20

Tijdens de vergadering op 14 februari werd aan de synode het eensluitende voorstel gepresenteerd. Deputaten en commissie 6 hadden een gezamenlijk compromis bereikt. Op blz. 109-110 van het commissierapport 9.21 beschrijft de commissie hoe dit compromis is bereikt.

25

Het eensluitende voorstel leidde ertoe, dat diverse synodeleden hun voorstellen – op de vraag van de synodepreses – terugtrokken en met het compromis genoegen namen.

Op dat moment lag alleen nog het nieuwe commissievoorstel – dat was: het bereikte compromis – op tafel.

30

Toen gebeurde er tijdens de vergadering iets oneigenlijks. Het moderamen schorste de vergadering. Voor de synodeleden was het onhelder of die schorsing de wens was van het moderamen of van commissie 6. Maar na de schorsing deelde de rapporteur van commissie 6 mee, dat de gehele commissie met uitzondering van één lid zich alsnog distantieerde van het bereikte compromis en vast wilde houden aan het omslagstelsel.

35

Zo werden die twee voorstellen in stemming gegeven.

Maar hiermee was ook de reden, waarom synodeleden hun voorstel hadden ingetrokken – de bereikte eensluitendheid – weggenomen.

40

Procedureel zijn hier fouten gemaakt.

Nadat indieners hun voorstellen hadden teruggenomen had er direct gestemd moeten worden over het ene eensluitende voorstel dat ter tafel lag (besluitvoorstel 6 blz. 111 commissierapport).

45

Een meerderheids-/minderheidsstandpunt binnen de commissie had anders in elk geval al op tafel moeten liggen voordat de synodepreses de indieners van voorstellen had gevraagd of ze hun voorstel wilden handhaven. Nu was er geen ruimte meer om die voorstellen alsnog in stemming te brengen.

50

Kwalijk in deze procedure is ook de omgang van commissie 6 met deputaten Financiële Zaken. Een afvaardiging van commissie 6 bereikte op 6 februari een compromis met DFZ. Diezelfde afgevaardigden besloten na schorsing ter synode alsnog hun oude standpunt in te nemen. Hiermee heeft commissie 6 het onderlinge vertrouwen geschonden.

55

2. Inhoudelijke overwegingen

Tijdens de synodevergadering is door meerdere afgevaardigden gesteld, dat de huidige verdeling van de omslagen – doopleden en belijdende leden – geen eerlijke verdeling is. Tegelijk was er tijdens de vergadering verlegenheid over de vraag wat wél een eerlijke verdeling is.

5

Als kerkenraad zijn wij ons bewust dat wij financiële verantwoordelijkheid dragen voor het landelijk verband en de afspraken die zijn gemaakt. Wij zijn ons er ook van bewust dat elke gemeente hierin zijn zorg zal kennen om de financiën op orde te houden.

10 Indien de inkomstenstroom lager is dan de uitgavenstroom kunnen we als kerkenraad twee zaken doen:

- a. Inzetten op besparingen bij de uitgaven
- b. Inzetten op extra inkomsten

15 **Besparingen**

Binnen die begroting bestaan de uitgaven uit twee delen:

- a. Interne uitgaven: uitgaven die de eigen gemeente raken (traktement, onderhoud kerk, diaconale uitgaven, jeugdwerk)
- b. Externe uitgaven: uitgaven ten behoeve van het kerkverband (classiskosten, kerkelijke kassen)

20

De externe uitgaven zijn uitgaven die vast staan en waar wij als kerkenraad geen invloed op hebben. Deze worden ons immers opgelegd door classis en synode. Daar kan geen enkele gemeente op besparen. Wel is een synode verantwoordelijk voor de hoogte van deze omslagen.

25 De besparing zal zich dus moeten richten op de interne uitgaven.

Bij kleine gemeenten vormen de externe uitgaven (kerkelijke kassen) een betrekkelijk klein bedrag van de begroting:

- 150 leden = 10.470 euro
- 200 leden = 13.960 euro
- 250 leden = 17,450 euro
- 300 leden = 20.940 euro

30

35 Bij een grote gemeente als Urk ligt dit veel hoger: 1665 leden = 116.217 euro. Op een jaarbegroting van 490.000 euro betekent dit dat bijna 25% van de totale begroting is bestemd voor externe uitgaven en ook vast ligt. Daar kan niet op bezuinigd worden.

De uitgaven voor de kerkelijke kassen vormen een onevenredig hoog deel van de jaarbegroting ten opzichte van kleinere gemeenten.

40

Dat is terug te zien in bijvoorbeeld het deel van de jaarbegroting dat besteed wordt aan de woordbediening (traktementen).

In onze gemeente is dat inclusief vergoedingen e.d. en gastpredikanten 158.000 euro.

In een gemeente van 250 leden is dat enkel voor een eigen predikant met 10 dienstjaren zo'n 50.000 euro.

45

De verhouding kerkelijke kassen/woordbediening is:

- in een gemeente als Urk: $116.217 / 158.000 \text{ euro} = 0,74$
- in een gemeente van 250 leden: $17.450 / 50.000 \text{ euro} = 0,35$

50

Dit grote verschil is moeilijk uit te leggen.

Het betekent echter wel dat besparingen gezocht dienen te worden rond onderhoud gebouwen, woordbediening (vaker leesdiensten), salariskosten (geen kosten meer in dienst) of jeugdwerk (geen boekjes meer met de kerst). De hoogte van de kerkelijke kassen dwingt een kerkenraad ertoe om deze ingrijpende maatregelen te overwegen.

55

Extra inkomsten

De GS heeft uitgesproken dat er aan de inkomstenkant nog wel e.e.a. te verbeteren valt. Daarbij is verwezen naar de praktijk van de tienden, waarvan dan 2/3 voor de eigen gemeente dient te zijn.

5

De kerkenraad van Urk Eben Haëzer onderschrijft dat er (incidenteel) mogelijkheden bestaan om de inkomsten te verhogen. Hij waagt echter te betwijfelen of de inkomsten structureel omhoog kunnen gaan. Urk is de meest vrijgevigste gemeente van Nederland, waarbij opgemerkt moet worden dat ook veel gegeven wordt aan niet kerkelijk gebonden goede doelen.

10

Een beroep op de gemeente voor extra inkomsten bij de verbouwing van de kerk of de pastorie of een zendingsproject in het buitenland zal meer opleveren dan een aansporing om meer te geven voor kerkelijke kassen, waarvan de besteding bij menig kerklid ver bij hen af staat.

15

Ons bezwaar richt zich er vooral op dat er vanuit de synode geen oog lijkt te zijn voor gemeenten met een specifieke "jongerenproblematiek". Wij zijn een gemeente met veel doopleden en veel grote gezinnen. Grote gezinnen zijn dikwijls een eenverdienershuishouden. Deze eenverdieners worden fiscaal al zwaarder belast dan tweeverdieners.

20

De Psalmddichter belijdt, dat de kinderen een erfdeel des HEEREN zijn (Ps. 127: 3). Binnen de CGK lijken kinderen vooral een melkkoe te zijn, en daarvan zijn grote gezinnen de dupe.

25

Een eenvoudig rekenvoorbeeld laat dat zien. Stel dat er twee gemeenten zijn met beiden 200 leden. Beiden moeten 13.960 euro afdragen aan de kerkelijke kassen. Gemeente A bestaat uit 75 eenheden met een gemiddelde gezinsgrootte van 2,67. Gemeente B bestaat uit 50 eenheden met een gemiddelde gezinsgrootte van 4,00. In gemeente A moet per eenheid 186 euro worden afgedragen aan de kerkelijke kassen. In gemeente B is dat 279 euro per eenheid. De belasting per eenheid wordt aanzienlijk meer bij grotere gezinnen. Juist hier wordt de pijn geleden.

30

Kinderen en jongelui brengen bovendien nog niet zelf geld binnen. Dat ligt anders bij ouderen, die hetzij werken hetzij een uitkering ontvangen. Het ligt daarom ook voor de hand voor kinderen en jongelui een reductie aan te brengen op het tarief. Dat geldt ook bij het bezoeken van musea, het lidmaatschap van verenigingen of bij een bibliotheek. Het kan toch niet zo zijn dat er in de wereld meer oog voor "de kleintjes" is dan in de kerk?

35

Tijdens de synode is door commissie 6 meer dan eens gezegd, dat kleine gemeenten de dupe worden van zo'n verandering in het omslagstelsel. Dat is een aperte onjuistheid! Niet kleine gemeenten gaan er op achteruit, maar gemeenten met weinig doopleden. Dat kunnen inderdaad kleine vergrijsde gemeenten zijn, maar evengoed grotere gemeenten. Maar het is toch geen verkeerde gedachte, dat de ouderen – die meestal kapitaalkrachtiger zijn – ook meebetalen aan de toekomst – de jeugd – van de kerk?

40

Bovendien hebben DPZ in het met commissie 6 bereikte compromis uitgesproken dat er allerlei mogelijkheden zijn om gemeenten die te zwaar belast worden bij een nieuw omslagstelsel tegemoet te komen. Dat vraagt maatwerk, maar die mogelijkheden zijn er wel. Het gaat om het principe of we binnen de kerken ook rekening willen houden met "de kleintjes" in de gemeente.

45

Concluderend

50

In dit revisieverzoek willen wij u vragen de besluiten rond het afdrachtenstelsel te herzien. Daarbij denken wij aan een aantal mogelijke andere opties:

1. Het maken van een onderscheid in de hoogte van de afdracht tussen doopleden en belijdende leden

2. Het overwegen van een korting voor gezinnen met slechts één kostwinner

55

3. Het stellen van een maximumpercentage wat betreft de jaarlijkse afdracht per gemeente ten opzichte van haar jaarbegroting

4. Een omslagstelsel o.b.v. pastorale eenheden

Wij betreuren het zeer, dat wij dit verzoek moesten indienen. De afgelopen decennia zijn de problemen echter al meer dan eens aangekaart vanuit de Urker kerken. Tot op heden hebben we echter niet het gevoel gekregen hierin serieus te zijn genomen.

5

Hopend op een goede behandeling van het revisieverzoek, vertrouwen wij u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

10 Gode bevolen,

Namens de kerkenraad,

15 Ds. A. van Heteren, preses

T. Woord, scriba.